

Doi: 10.14686/BUEFAD.2015111020

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersleriyle İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Muamber YILMAZ, Doç. Dr., Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, muamberyilmaz@bartin.edu.tr
Hüseyin ÖZÇAKMAK, Dr., Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, h.ozcakmak@hotmail.com

Öz: Araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının staj öğretmenlerine yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırma, Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü'nde 4. sınıfta öğrenim gören 87 sınıf öğretmeni adayı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanan verilerin analizinde, içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Güvenirliği sağlamak amacıyla yapılan analizler sonucunda kodlayıcılar arası uyum %78,6 bulunmuştur. Araştırmanın sonuçları şu şekilde özetlenebilir: 1) Öğretmen adaylarının yarısından fazlası (%53) staj hakkında olumsuz görüşe sahiptir. 2) Olumsuz düşünenlerin %22,9'u uygulama öğretmenlerinin kendileriyle yeterince ilgilenmediklerini, %19,7'si uygulama sürecinden yeterli verimi alamadıklarını belirtmişlerdir. 3) Olumlu düşünenlerin %46,3'ü staj sürecinin kendilerine meslekî deneyim kazandırdığını ifade etmiştir. 4) Öğretmen adaylarının yaklaşık yarısı (%49,5) uygulama öğretmenlerinin kendilerine meslekî rehberlik yapmalarını istemektedirler. 5) Uygulama öğretmenin sahip olması gereken yeterlilikler konusunda ise öğretmen adaylarının %27,3'ünün öğretmenlerin alan ve meslek bilgisine sahip olmaları, %23,8'inin ise hoşgörülü olmaları gerektiği yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sınıf Öğretmenliği, Öğretmen Adayları, Öğretmenlik Uygulaması Dersleri.

Assessment of Prospective Teachers' Views on Teaching Practice Courses

Abstract: The aim of this research is to determine the views of the prospective primary school teachers on teaching practice courses. The research was conducted on 87 fourth grade prospective primary school teachers, studying at the department of Primary School Teaching of Education Faculty of Mustafa Kemal University. The study group was created through the convenient sampling method from the purposive sampling methods. In the study, the interview method, one of the qualitative research methods was used. For analyzing the data collected via semi-structured interview form, content analysis technique was used. As a result of analysis carried out to ensure reliability of the study, consistence between coders was found as 78,6%. The results of the study can be summarized as follow: 1) More than half of the prospective teachers (53%) had negative opinion on teaching practice. 2) 22,9% of the prospective teachers having negative opinion stated that their practice teachers did not care about them; and 19,7% of them indicated that they could not get enough output in the practice process. 3) 46,3% of the prospective teachers having positive opinion stated that practice process provided them professional experience. 4) Almost half of the prospective teachers (49,5%) wished for professional guidance from practice teachers. 5) About the qualifications that practice teachers should have 27,3% of the prospective teachers expressed that they should have the content and professional knowledge; and 23,8% of them stated that they should be tolerant.

Key Words: Primary School Teaching, Prospective Teachers, Teaching Practice Courses.

1. GİRİŞ

Öğretmenlik mesleği, insanlar tarafından kutsal bir meslek olarak görülmüş, bu mesleği icra eden öğretmenler saygıdeğer kabul edilmiştir. Öğretmenliğin sadece öğretim yapan değil aynı zamanda eğitim veren bir meslek olması bu saygınlığın en büyük kaynağıdır. Öğretmenler gelecek nesilleri yetiştiren kişiler olarak görüldüğünden toplumlarda öğretmenlik mesleğine büyük önem verilmiş, öğretmenler genellikle bizzat devlet eliyle yetiştirilmişlerdir.

Türkiye’de öğretmenlik mesleği eğitim fakülteleri aracılığıyla öğretilmektedir. Eğitim fakültelerinde, alan ve öğretmenlik meslek bilgisi türünde birçok ders verilmektedir. Bu dersler, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine hazırlanmaları bakımından büyük önem taşımaktadır. Teorik dersler, uygulama ile desteklenmediği takdirde belli bir süre sonra unutulmaktadır. Öğretmenlik uygulaması dersleri bu açıdan çok önemlidir. Çünkü bilgiler, uygulamalar sayesinde kalıcı hale gelebilmekte ve alışkanlığa dönüşebilmektedir (Yılmaz, 2011).

Öğretmenlik Uygulaması dersleri, Sınıf Öğretmenliği lisans programında dördüncü sınıfın ilk ve ikinci yarıyılında işlenen uygulama ağırlıklı derslerdir. Bu derslerde öğretmen adaylarına, bir gün içinde yapılacak işleri belirleme, plan hazırlama, uygulama ve değerlendirme, istenmeyen öğrenci davranışları ile baş edebilme becerilerinin kazandırılması amaçlanır (Yükseköğretim Kurulu, 2007). Öğretmenlik Uygulaması dersleri 2 saat teorik 6 saat uygulama olmak üzere 8 saatten oluşmaktadır. Teorik dersler fakültede, uygulama dersleri ise okullarda işlenmektedir. Teorik dersler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgileri edinmelerini sağlarken, uygulama dersleri bu mesleğin pratikte nasıl olduğu konusunda öğrenciye tecrübe kazandırmaktadır.

Öğretmenlik Uygulaması dersleri öğretmen adaylarının hem öğrencilerle hem de uygulama öğretmeni ile etkileşimde bulunmasını sağlamaktadır. Öğretmen adayları bu uygulamalar sayesinde öğretmenlik mesleğini tanıyıp sevmekte ve -varsa- meslekle ilgili kaygılarını giderebilmektedir. Öğrenci ve uygulama öğretmenleri ile olumsuz etkileşim yaşamaları durumunda ise mesleklerinden soğuyabilmektedirler. Böyle olumsuz durumlarla karşılaşmamak için özellikle uygulama öğretmenlerinin yapması veya sahip olması gereken birtakım hususlar bulunmaktadır. Bunların en başında, *rehber olmak* gelmektedir. Öğretmenlerin sahip olması gereken en önemli özellik rehberlik yapmaktır (Özbek vd., 2007). Rehberlik, bilgiye ulaşma ve onu kullanma konusunda öğrencilere yol göstermektir (Göçer, 2008). Rehberliğin en önemli işlevi, bireyin kendisi ve çevresi konusunda elde ettiği bilgileri içselleştirmesini sağlamaktır. Böylelikle öğrenciler doğru ve sağlıklı tercihler yapabilen bireyler olabilmektedir (Çelikten vd., 2005).

Öğretmenler, rehberlik yaparken öğretmen adaylarına karşı daha hassas olmalı, onlara stajyer gibi değil, öğretmen gibi davranmalıdır. Onları öğrenci gibi görmemeli, onlarla yakın gelecekte meslektaş olacağına farkında olarak hareket etmelidir. Bu bilinçle öğretmen adaylarının sorduğu sorulara etkili dönütler vermelidir. Çünkü öğretmen adaylarının tam olarak kavrayamadıkları konulara yönelik yapılan açıklama, örnekleme ve geri dönüşler, onların daha etkili öğrenmelerine olanak sağlayabilir (Çetinkaya ve Köğçe, 2014).

Uygulama öğretmenleri, hem öğrencilere hem de öğretmen adaylarına model olmalıdır. Bu amaçla sınıf içinde örnek hareketler sergilemelidir. Sınıfta ders anlatırken konuya hâkim olmalı, alan ve meslek konusunda yeterli bilgiye sahip olduğunu öğrencilere hissettirmelidir. Öğretmen sınıf dışında da örnek olmalıdır. Bu amaçla ders dışındaki hal ve tavırlarına da özen göstermeli, öğretmenlik mesleğini en iyi şekilde temsil etmelidir.

Öğretmenlik Uygulaması derslerinin temel amacı, öğretmen adaylarını öğretmenlik mesleğine hazırlamaktır. Öğretmen adaylarının kendilerini öğretmenlik mesleğine hazır hissetmeleri, uygulama sürecini verimli geçirmeleriyle yakından ilgilidir. Mesleğe hazır

bulunuşluk, öğretmen adaylarının neyi, nerede, ne zaman, ne şekilde ve nasıl yapacağını bilmesini; bilişim teknolojilerinden nasıl yararlanacağını öğrenmesini kapsamaktadır. Mesleğe hazır hissetme, öğretmen adayını, yersiz endişelerden kurtaracak, amaçlarına yüksek oranda ulaşmasını sağlayacaktır (Göçer, 2008). Bu konudaki en büyük sorumluluk uygulama öğretmenlerine düşmektedir. Uygulama öğretmenlerinin bu hususta öğretmen adaylarına yol göstermeleri, onlarla deneyimlerini paylaşmaları gerekir.

Öğretmenlik Uygulaması dersleri, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine alışmaları ve hazırlanmaları amacıyla konulmuş derslerdir. Bu derslerin verimli bir şekilde işlenebilmesi öğretmen adaylarının öğretmenlik yaşamlarında daha başarılı olmalarına yardımcı olacaktır. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersini yürüten uygulama öğretmenlerine ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Bu amaçla çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmenlik uygulama sürecinin faydalı olup olmadığına dair öğretmen adaylarının algıları nasıldır?
2. Uygulama öğretmenlerinin uygulama sürecindeki görev ve sorumluluklarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
3. Uygulama öğretmenlerinin yeterliklerine dair öğretmen adaylarının beklentileri nelerdir?

2. YÖNTEM

Yöntem bölümü, araştırmanın modeli, çalışma grubu ile verilerin toplanması ve analizi kısımlarından meydana gelmektedir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniğine göre incelenmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırma, Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi 4. sınıfta I. ve II. öğretimde öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarından oluşan bir çalışma grubu üzerinden yürütülmüştür. Çalışma grubunda yer alan öğretmen adayları seçilirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden *kolay ulaşılabılır durum örnekleme* kullanılmıştır.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Cinsiyet ve Öğretim Türüne Göre Dağılımı

	1. Öğretim	2. Öğretim	Toplam	%
Bayan	27	18	45	51,7
Erkek	27	15	42	48,3
Toplam	54	33	87	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere, çalışmaya 87 kişi katılmış; bunların 45’ini bayan 42’sini erkek öğretmen adayı oluşturmuştur. Öğretmen adaylarının öğretim türüne göre dağılımı ise, birinci öğretimden 54, ikinci öğretimden 33 öğretmen adayı şeklinde gerçekleşmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde görüşme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda öğretmen adaylarına;

1. Okullardaki öğretmenlik uygulamalarının yeterince fayda sağladığını düşünüyor musunuz? Neden?

2. Uygulama öğretmenlerinin süreçteki görev ve rolleri nelerdir?

3. Sizce bir uygulama öğretmeni hangi yeterliliklere sahip olmalıdır?

şeklinde 3 soru yöneltilmiştir. Görüşme ile öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulama sürecine yönelik görüşleri içerik analizi tekniği ile incelenerek bulgulara ulaşılmaya çalışılmıştır. Katılımcılar tarafından dile getirilen unsurların belirtilme sıklığına göre sıralaması yapılmıştır. Ulaşılan bulgulardan hareketle çıkarımlarda bulunulmuş, yorumlamalarla analize derinlik kazandırılmaya çalışılmıştır.

İçerik analizi birbirine benzeyen verileri belli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirip bunları anlaşılabilir bir düzene sokarak yorumlamayı ifade etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Verilerin analizinde sınıf öğretmeni adaylarına uygulanan görüşme formundaki sorulara verilen cevaplar tek tek bulgular bölümündeki tablolara kodlanarak işlenmiştir. Tablolara işlenen veriler ve kullanılan kodlar bir üst kategoride (temada) toplanıp gruplandırılmıştır. Öğretmenlik uygulama sürecine ilişkin katılımcılarca öne çıkarılan unsurlar üzerinden yorumlamalar yapılmış ve değerlendirmelerde bulunulmuştur. Araştırmada geçerlik ve güvenilirliği sağlamak amacıyla metaforların kategorileştirilmesi sürecinde iki araştırmacının görüşüne başvurulmuştur. Her iki araştırmacının incelemesi sonucunda 5 metafor üzerinde görüş ayrılığı olduğu görülmüş, görüş ayrılığının araştırmanın güvenilirliğine etkisi aşağıdaki formüle göre hesaplanmıştır.

$$\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}} \times 100$$

Hesaplama sonucunda güvenilirlik % 78,6 çıkmıştır. Görüş ayrılığına düşülen 5 metafor üzerinde tartışılarak görüş birliğine varılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde öğretmen adaylarının; öğretmenlik uygulaması süreci, uygulama öğretmenlerinin görev, sorumluluk ve yeterlikleri ile ilgili düşünceleri ele alınmış, tablolar halinde aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlik Uygulama Sürecinin Faydalı Olup Olmadığına Dair Bulgular

		Görüşler	f	%
	Evet (%47,0)	Deneyim kazandırıyor.	25	46,3
		Uygulama yapma fırsatı sunuyor.	14	25,9
		Mesleğe hazırlıyor.	11	20,4
		Diğer (Gerekçesi yok)	4	7,4
		Toplam	54	100
Okullardaki öğretmenlik uygulamalarının yeterince fayda sağladığını düşünüyor musunuz? Neden?	Hayır (%53,0)	Uygulama öğretmenleri yeterince ilgilenmiyorlar.	14	22,9
		Yeterince verim alamıyoruz.	12	19,7
		Staj için ayrılan süre yeterli değil.	10	16,4
		KPSS, staj ve okul yoğunluğu bizi olumsuz etkiliyor.	9	14,8
		Süreç formaliteden ibarettir.	6	9,8
		Diğer (Teknolojik imkânlar vb.)	10	16,4
		Toplam	61	100

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmen adaylarının uygulama sürecine yönelik toplam 115 görüş bildirdiği anlaşılmaktadır. Bu görüşlerin ise yarısından fazlasının (%53) olumsuz olduğu görülmektedir. Olumlu görüşlerin oranı ise %47'dir. Olumsuz görüşe sahip olan öğretmen adaylarının en fazla "Uygulama öğretmenleri yeterince ilgilenmiyorlar." (%22,9) fikri etrafında toplandığı, bunu sırasıyla "Yeterince verim alamıyoruz." (%19,7) ve "Staj için ayrılan süre yeterli değil." (%16,4) şeklinde belirtilen görüşlerin takip ettiği görülmektedir. Uygulama sürecinin faydalı olduğunu düşünen öğretmen adaylarının ise en çok "Deneyim kazandırıyor." (%46,3) düşüncesini benimsedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 3: Uygulama Öğretmenlerinin Görev ve Sorumluluklarına Dair Bulgular

	Görüşler	f	%
Uygulama öğretmenlerinin süreçteki görev ve rolleri nelerdir?	Rehberlik yapmalı	48	49,5
	Dönüt vermeli	15	15,5
	Stajyerlere öğretmen gibi davranmalı	9	9,3
	Model olmalı	8	8,2
	Deneyimlerini paylaşmalı	7	7,2
	Diğer (Samimi olmalı vb.)	10	10,3
	Toplam	97	100

Tablo 3 gözden geçirildiğinde, "Uygulama öğretmenlerinin uygulama sürecindeki görev ve sorumlulukları nelerdir?" şeklinde sorulan soruya 87 öğretmen adayının 97 görüşle karşılık verdiği; bu görüşlerin neredeyse yarısının (%49,5) "Rehberlik yapmalı." düşüncesi üzerinde odaklandığı görülmektedir. Bu görüşü ise "Dönüt vermeli." (%15,5) şeklinde belirtilen düşünce izlemektedir.

Tablo 4: Uygulama Öğretmenlerinin Yeterliklerine Dair Bulgular

		f	%
Sizce bir uygulama öğretmeni hangi yeterliliklere sahip olmalıdır?	Alan ve meslek bilgisine sahip olmalıdır.	39	27,3
	Hoşgörülü olmalıdır.	34	23,8
	İyi iletişim kurabilmelidir.	27	18,9
	Deneyimli olmalıdır.	14	9,8
	Araştırmacı bir kişiliğe sahip olmalıdır.	7	4,9
	Rehber olmalıdır.	5	3,5
	Samimi olmalıdır.	2	1,4
	Diğer (Güven veren, işini iyi yapan, objektif vb.)	15	10,5
	Toplam	143	100

Tablo 4'e göre öğretmen adayları, kendilerine sorulan "Sizce bir uygulama öğretmeni hangi yeterliliklere sahip olmalıdır?" şeklindeki soruyu 143 görüşle yanıtlamışlardır. Bu görüşler içinde en çok oran "Alan ve meslek bilgisine sahip olmalıdır." (%27,3) biçiminde ifade edilen görüşe aittir. Bunu "Hoşgörülü olmalıdır." (%23,8) ve "İyi iletişim kurabilmelidir." (%18,9) görüşleri takip etmektedir.

4. SONUÇLAR

Çalışmada öğretmen adaylarının uygulama süreci ve uygulama öğretmenleri ile ilgili görüşleri ele alınarak birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarına üç soru sorulmuş, sorulara verilen cevaplar neticesinde çeşitli tespitler yapılmıştır.

1. Okullardaki öğretmenlik uygulamalarının yeterince fayda sağladığını düşünüyor musunuz? Neden?

Öğretmen adayları bu soruya 115 görüşle karşılık vermiştir. Görüşlerin %53'ü olumsuz, %47'si olumludur. Uygulama sürecinin faydalı olduğunu düşünen öğretmen adayları en çok "Deneyim kazandırıyor." (%46,3) düşüncesini benimsemişlerdir. Olumsuz görüşe sahip olan

öğretmen adayları ise en fazla “*Uygulama öğretmenleri yeterince ilgilenmiyorlar.*” (%22,9) fikri etrafında toplanmış, bunu sırasıyla “*Yeterince verim alamıyoruz.*” (%19,7) ve “*Staj için ayrılan süre yeterli değil.*” (%16,4) şeklinde belirtilen görüşler takip etmiştir. Bu konuda yapılan çalışmalar gözden geçirildiğinde, Eraslan (2009) ile Beldağ ve Yaylacı (2014) tarafından yapılan çalışmalarla çalışmamızın bulguları örtüşmektedir. Çalışmalarda, öğretmenlik uygulaması sürecinin öğretmen adaylarına deneyim kazandırdığı ve kendilerini gerçekten sınıf öğretmeni gibi hissettikleri belirlenmiştir.

Çalışmamızda öğretmen adaylarının belirttiği olumsuz görüşler, “*Uygulama öğretmenleri yeterince ilgilenmiyorlar.*”, “*Yeterince verim alamıyoruz.*” ve “*Staj için ayrılan süre yeterli değil.*” biçiminde ortaya çıkmıştır. Bu konuda yapılan bazı çalışmalarda da birtakım olumsuz görüşlerin ortaya konduğu görülmektedir. Örneğin, Yalın Uçar (2012) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlik uygulamasının amacına ulaşmadığı, uygulamanın planlanması ve uygulama süresi konusunda öğretmen adaylarının problem yaşadığı; Baştürk’ün (2008) gerçekleştirdiği çalışmada, öğretmen adayları ile uygulama öğretmenleri arasındaki etkileşimin çok az ve yüzeysel olduğu tespit edilmiştir. Göçer (2008) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise genel olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine hazırbulunuşluk bakımından yeterli seviyede olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

2. Uygulama öğretmenlerinin süreçteki görev ve rolleri nelerdir?

Soru 97 görüşle cevaplanmış, görüşlerin neredeyse yarısını (%49,5) “*Rehberlik yapmalı.*” düşüncesi oluşturmuştur. Bunu %15,5 oranı ile “*Dönüt vermeli.*” şeklinde belirtilen görüş izlemiştir. Ortaya atılan bu düşünceler, öğretmen adaylarının uygulama sürecinde, uygulama öğretmenlerinden yeterli seviyede rehberlik alamadığını göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Bu konuda Scott (2013) tarafından yapılan çalışmada da çalışmamızla benzer bulgulara ulaşılmıştır. Çalışmada, birçok uygulama öğretmenin süreçteki rolleri hakkında bilgi sahibi olmadıkları, öğretmen adaylarına yeterince rehberlik yapmadıkları tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin süreçteki görev ve rolleri ile ilgili öğretmen adayları tarafından en çok ileri sürülen diğer görüş, “*Dönüt vermeli.*” şeklindedir. Parker’in (2008) yapmış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının çoğunun (%85) uygulama öğretmeninden yeterli dönüt alamadıkları, alınan dönütlerin ise çoğunlukla, “*İyi, fena değil, bir dahaki sefere daha iyi olur.*” gibi adayın mesleki gelişimine pek katkı sağlamayan dönütler olduğu tespit edilmiştir. Eraslan’ın (2009) çalışmasında, öğretmen adaylarının uygulamalarla ilgili yeterli dönüt alamamaktan yakındıkları belirlenmiştir. Çimer ve Odabaşı Çimer (2002) tarafından yapılan bir diğer çalışmada ise öğretmen adayları, uygulama öğretmenlerinin anlaşılır ve açık dönüt vermelerini “çok önemli” bulmuşlardır.

Yukarıda ele alınan çalışmalar gözden geçirildiğinde, öğretmen adaylarına yeterli dönütün verilmemesinin, öğretmen adayları tarafından bir problem olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Çalışmamızda, uygulama öğretmenlerinin görev ve rollerine dönük görüşler arasında, ikinci sırayı “*Dönüt vermeli.*” görüşünün alması, bahsedilen çalışmaları destekler niteliktedir. Bu noktada, uygulama öğretmenlerinin öğrencilere daha fazla ve daha nitelikli dönütler vermesi gerektiği vurgulanmalıdır.

3. Sizce bir uygulama öğretmeni hangi yeterliliklere sahip olmalıdır?

Öğretmen adayları bu soruyu 143 görüşle yanıtlamışlardır. Bu görüşler içinde en çok oranı “*Alan ve meslek bilgisine sahip olmalıdır.*” (%27,3) biçiminde ifade edilen görüş almıştır. Bunu *Hoşgörülü olmalıdır* (%23,8) ve “*İyi iletişim kurabilmelidir.*” (%18,9) görüşleri takip etmektedir. Öğretmen eğitiminin; alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi olmak üzere üç boyuta sahip olduğu göz önüne alındığında, uygulama öğretmenin sahip olması

gereken yeterlilikler konusunda, öğretmen adaylarının alan ve meslek bilgisini yüksek oranda dile getirmeleri oldukça doğal görünmektedir. Öğretmen adaylarının bu soruya verdikleri cevaplar, bir temenni olabileceği gibi, uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlar hakkında da ipucu verebilmektedir. Bulgulara bu açıdan bakıldığında, sorunların kendisini; yeterli alan ve meslek bilgisine sahip olmama, yeterince hoşgörülü olmama ve iyi iletişim kuramama şeklinde gösterdiği görülmektedir. Bu konuda uygulama öğretmenlerinin kendilerini alan ve meslek bilgisi yönünden geliştirmesi, gelişen teknolojiyle alanını daha iyi öğrenip öğretmesi gerekmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının yolun başında olduklarını göz önünde bulundurarak onlara daha fazla yardımcı olması, herhangi bir problemle karşılaştığında onlarla iletişim kurması ve hoşgörülü davranması gerekmektedir. Aksi durumda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinden soğumasına varabilecek sonuçlar ortaya çıkabilir.

Sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının yarısından fazlasının (%53) okullardaki öğretmenlik uygulamalarının yeterince fayda sağladığını düşünmediği tespit edilmiştir. Olumsuz düşünen öğretmen adayları, en çok, uygulama öğretmenlerinin kendileriyle yeterince ilgilenmemesinden (%22,9) şikâyet etmişlerdir. Öğretmenlik uygulamaları konusunda olumlu düşünen öğretmen adayları ise en fazla, uygulamaların kendilerine deneyim kazandırdığı (%46,3) görüşü etrafında toplanmışlardır. Uygulama öğretmenlerinin süreçteki görev ve rolleri ile ilgili sorulan soruya öğretmen adaylarının verdikleri cevapların neredeyse yarısını (%49,5) “Rehberlik yapmalı.” düşüncesi oluşturmuştur. Öğretmen adaylarına, öğretmenin sahip olması gereken yeterliliklerle ilgili sorulan soruya ise en çok, “Alan ve meslek bilgisine sahip olmalı.” (%27,3) ve “Hoşgörülü olmalı.” (%23,8) cevapları verilmiştir.

Bütün bu sonuçlar göz önüne alındığında öğretmenlik uygulaması derslerinin öğrencilere daha fazla sevdirmesi gerekmektedir. Uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına gerekli rehberliği yapması, onlarla iletişim hâlinde olması ve onlara daha fazla hoşgörü göstermesi gerektiği görülmektedir. Ayrıca uygulama öğretmenleri hem alan hem de meslek bilgisi konusunda kendilerini geliştirmelidirler. Öğretmen adayları, üniversitelerde öğrendiği yeni bilgi, yöntem ve tekniklerden haberdar olarak kendi mesleğinde ilerlemelidir.

KAYNAKLAR

- Beldağ, A. ve Yaylacı, A. F. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eğitim Sistemi Hakkındaki Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 13(48), 90-107.
- Çelikten, M., Şanal, M. vd. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 19(2), 207-237.
- Çetinkaya, G. ve Köğçe, D. (2014). Ortaokul Türkçe ve Matematik Öğretmenlerinin Öğrencilere Verdikleri Sözel Geribildirimlerin İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 18(2), 113-136.
- Çimer, A. ve Odabaşı Çimer, S. (2002). Öğretmen Adaylarının Okullardaki Uygulama Öğretmenlerinin Özellikleri Hakkındaki Görüşleri. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, 16-18 Ekim 2002, Ankara.
- Göçer, A. (2008). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Türkçe Öğretimi Bakımından Öğretmenlik Mesleğine Hazır Bulunuşluk Düzeyleri (Niğde Üniversitesi Örneği). *Çağdaş Eğitim Dergisi*. 33(358), 5-13.
- Özbek, R., Kahyaoğlu, M. vd. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(2), 221-232.

- Paker, T. (2008). Öğretmenlik Uygulamasında Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni ve Uygulama Öğretim Elemanının Yönlendirmesiyle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 23(23), 132-139.
- Scott, A. (2013) Teaching Practice at the University of Namibia: Quo Vadis?. Africa Education Review. 10(1), 149-158.
- Yılmaz, M. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersini Yürüten Öğretim Elemanlarına İlişkin Görüşleri. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 10(4), 1377 -1387.
- Yükseköğretim Kurulu. (2007). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. <https://www.yok.gov.tr> (Erişim Tarihi: 2015, 22 Ocak).

SUMMARY

In Turkey, teaching profession have been teaching via education faculties. In education faculties many courses are taught under the name of "the content and professional knowledge". These courses of which majority are theoretical should be supported with practical courses. Otherwise, encountered information is forgotten after a certain period of time. In this respect, teaching practice courses are very important. Because, information can be permanent and be turned into habit though practices. The teaching practice courses provide interaction among prospective teachers, students and practice teachers. Prospective teachers can recognize and like their profession thanks to these practices and eliminate their professional concerns -if they have-. In case of a negative experience with their students and practice teachers, prospective teachers can be alienated from their profession. Practice teachers should be more sensitive to prospective teachers while guiding them and should act them as if they were a teacher, not an intern student. With this awareness, practice teachers should give effective feedback on prospective teacher's questions.

Teaching practice courses were put into curriculum in order to prepare and accustom prospective teachers to courses. If these courses can be processed efficiently, it will help prospective teachers for having more successful teaching life. The aim of this study is to determine the views of prospective primary school teachers on practice teachers who are conducting the teaching practice courses. In the study, the interview method, one of the qualitative research methods, was used and the data were analyzed according to content analysis technique. The research was conducted on 87 fourth grade prospective primary school teachers, studying at the department of Primary School Teaching of Education Faculty of Mustafa Kemal University. The study group was created through the convenient sampling method from the purposive sampling methods. In the study semi-structured interview form was used as a data collection tool. In the semi-structured interview form the following three questions were asked: 1) Do you think that teaching practices at schools have enough benefits? Why? 2) What are the duties and roles of practice teachers in the process? 3) What do you think about qualifications that practice teachers should have? The views of prospective primary school teachers on practice teachers were analyzed by using content analysis technique. Answers of interview form were individually coded and the codes were grouped in a top category. Factors that highlighted by participants about teaching process were interpreted and evaluated. In order to ensure the reliability of the study two researchers were consulted. As a result of the evaluation made by two researchers it was found that there were differences of opinion on the 5 metaphors. The effect of differences of opinion was found as 78,6%. It has reached a consensus on differences of opinion.

In the study, following results were determined, by analyzing the views of prospective teachers' pertaining to process of teaching practice and practice teachers.

1) Do you think that teaching practice at schools have enough benefits? Why?

Prospective teachers responded to this question 115 opinions. 53% of opinions were negative, 47% of opinions were positive. Prospective teachers who thought that practice process was useful adopted that practice process provided them professional experience (46.3%). 22,9% of the prospective teachers having negative opinion stated that their practice teachers did not care about them; 19,7% of them indicated that they could not get enough output in the practice process and 16,4% of them stated that they had not enough time for internship.

2) What are the duties and roles of practice teachers in the process?

This question answered by 97 different opinions. Nearly half of the prospective teachers (49,5%) wished for professional guidance from practice teachers. This was followed by opinion of "practice teachers should give feedback" (15,5%). These ideas that put forward by prospective teachers are important in terms of showing that they have not sufficient guidance from their practice teachers.

3) What do you think about qualifications that practice teachers have?

Prospective teachers replied to this question 143 opinions. Most of opinions were focused on "practice teachers should possess the content and professional knowledge " (27.3%). 23,8% of prospective teachers stated that practice teachers should be tolerant. This view was followed by

"practice teachers must be able to establish good communication" (18,9%). Teacher training has three dimensions including content knowledge, general culture and pedagogical knowledge. Considering these dimensions as qualifications that the practice teachers should have, it is very normal that the prospective teachers frequently state a view on the content and professional knowledge. The responses of prospective teachers to this question may give some clues about the problems that they encounter throughout the process of practice. If it is looked over the findings from this perspective, it will be understood that the problems show themselves like not having enough content and professional knowledge, not having sufficient tolerant and failing to establish good communication. Practice teachers should improve themselves about their field and profession and are required to learn and teach the developing technology better. Nevertheless, considering that prospective teachers are at the beginning of the path of the teaching profession, practice teachers must help them, be more tolerant and communicate with them. Otherwise, the alienation of prospective teachers from the teaching profession may arise as a result.

When the results of the study are evaluated in general, it is determined that more than half of teachers (53%) think that teaching practice in schools do not provide enough benefits for them. Prospective teachers who have negative idea about practice process complains that practice teachers are not interested enough in their own (22.9%). The positive-minded prospective teachers on teaching practice are mostly gathered around the opinion that practices give them experience (46.3%). About the duties and roles of practice teachers in the process, almost half of prospective teachers (49,5%) think that practice teachers should guide them. And finally, prospective teachers wish that practice teachers should have content and professional knowledge (27.3%) and practice teachers should be more tolerant (23,8%).